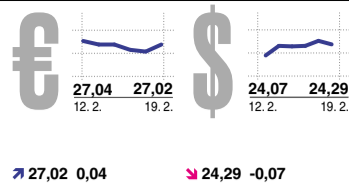

Ekonomika

PALIVA			
	včera	před tyd.	
Benzin	26,81	26,88	27,11
Nafta	25,00	25,07	25,21

BURZY			
	index	změna%	
Nikkei 225	15 967,17	-1,42	
Hang Seng	19 285,50	-0,4	
FTSE 100	5 950,23	-0,36	
DAX	9 388,05	-0,8	
CAC 40	4 223,04	-0,39	
WIG 20	1 841,06	-0,69	

Důchod? Proč bych spořil

Lidé nemají o výši důchodu iluze. Nedělají však moc, aby ho vylepšili, ukázal průzkum

Martin Petříček
redaktor MF DNES

PRAHA Téměř polovina Čechů používá běžný či spořicí účet jako jeden z hlavních nástrojů zabezpečení na důchod. Je jim přitom jasné, že takové uložení peněz nic nevynechá a dlouhodobě na něm spíše prodělají. Vyplývá to z exkluzivního průzkumu STEM/MARK mezi více než pětistovkou lidí.

„Jednoduše řečeno, všichni vědí, že není nejlepší nechat peníze jen tak ležet. Přesně to však spousta lidí dělá,“ říká František Saidl, analytik společnosti SMS finanční poradenství, která průzkum nechala zpracovat. „Lidé spoří nevhodně a po malých částkách,“ dodává.

Jako optimální nástroj k zabezpečení na stáří považují Češi podle průzkumu penzijní připojištění, ná-

kup nemovitosti či stavební spoření. Naopak investiční životní pojištění za vhodný nástroj zabezpečení na stáří považuje jen každý pátý respondent. Výslovně neoblíbené jsou pak mezi budoucími důchodci podílové fondy či nákup akcií.

„Zdánlivě konzervativní přístup k investování může být dozvukem nepřijemných zkušeností z období privatizace v devadesátých letech. Lidé ale mají podle průzkumu také poměrně nízkou důvěru k finančnímu poradenství,“ domnívá se František Saidl.

Méně než tisícovka měsíčně

Více než polovina lidí si podle průzkumu pravidelně odkládá na důchod méně než tisícovku měsíčně. A patnáct procent lidí si dokonce nedává stranou vůbec nic. Vyšší částky naopak obvykle spoří lidé s vyšším vzděláním, vyšším pří-

jmem a podnikatelé. A také ti, co to mají do důchodu blíž.

„Bez vlastních úspor se budete v penzi muset hodně uskrovnit. Není třeba strašit tím, že stát nebude mít na důchody. Průběžný systém nikdy fakticky nezkrachuje. Jediná otázka je, co si za penzi z něj koupíte,“ říká analytik Partners Aleš Tůma.

Průzkum naznačuje, že nemalá část lidí uvažuje stylem „důchodu se nedožiju, tak proč bych spořil“.

„Generace ‚Husákových dětí‘, kterou budou v důchodu žít následující početné slabé ročníky, si prozatím neuvědomuje, jaké finanční problémy ji zřejmě čekají,“ komentuje Saidl výsledky průzkumu.

Drtivá většina Čechů na druhou stranu nevěří ani tomu, že by se o ně dokázal v důchodu postarat stát. Jen každý desátý se domnívá, že státní důchody mu zabezpečí do-

statečnou životní úroveň. Čtyři pětiny lidí si navíc myslí, že jim vláda co se týče důchodů neříká pravdu.

Přesto si většina lidí myslí, že by vláda měla výrazněji podpořit lidi, kteří si chtějí spořit na penzi. A to

Každý měsíc si obyvatel Česka v průměru uloží na penzijní připojištění podle ministerstva financí 598 korun.

i za cenu snížení podpory jiných programů. Dnes činí maximální příspěvek státu na penzijní spoření 230 korun měsíčně a zároveň si mo-

hou lidé část úložek odečíst z daní.

Podle Tůmy je jednou z nejčastějších chyb, kterých se lidé dopouštějí, přílišné spoléhání pouze na jeden nástroj. „I při zajištění na penzi platí - diverzifikujte. Tisícovka měsíčně v penzijním připojištění z vás bohatého rentiéra neudělá,“ domnívá se Tůma.

Tolik si však lidé ani zdaleka na penzijní spoření neodkládají, podle statistik ministerstva financí se průměrný měsíční příspěvek pohybuje na úrovni 598 korun.

Češi také podle penzijních expertů příliš lpějí na garancích neprodělků, které nabízejí staré penzijní fondy. Stále do nich odkládá své peníze 4,3 milionu lidí. Nové doplňkové spoření, které funguje od roku 2013, zatím přilákalo 361 tisíc lidí.

Úsporný režim

Většina Čechů předpokládá v dů-

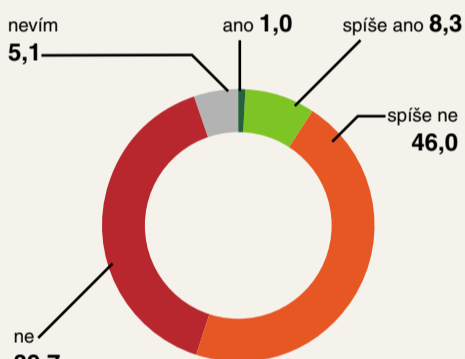
chodu podle průzkumu spíše snížení životních nákladů. „Z výsledků je zřejmé, že počítají se zachováním současného životního stylu starobních důchodců, pro něž je charakteristický úsporný režim s omezeným množstvím aktivit,“ říká Saidl.

Necelá polovina respondentů (43 procent) je totiž přesvědčena, že jim bude každý měsíc stačit 10 až 15 tisíc korun. Jen desetina lidí čeká, že bude v důchodu potřebovat přes 20 tisíc korun. V čistém však nyní pobírá tuto částku téměř 30 procent dotazovaných.

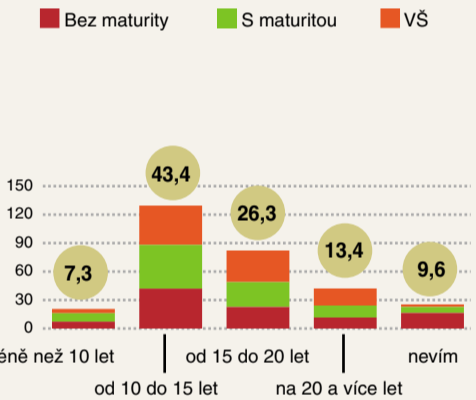
Průzkum také ukazuje, že lidé si příliš neuvědomují, kolik času v důchodu vlastně stráví. Zhruba 55 procent mužů a 45 procent žen si myslí, že jim pro období důchodu vystačí, když budou mít prostředky na méně než 15 let. Statistiky však naznačují, že to s velkou pravděpodobností bude o několik let déle.

Jak se Češi připravují na důchod (v % respondentů)

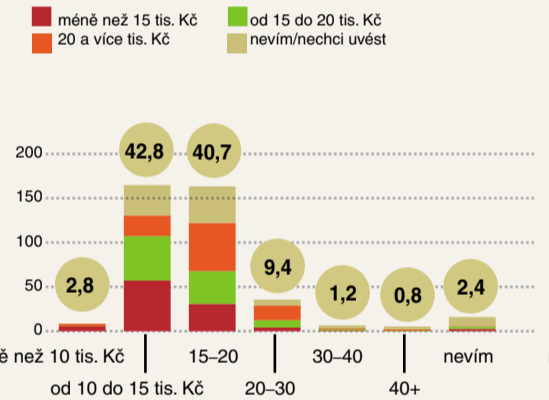
Domníváte se, že vám stát zabezpečí dostatečnou životní úroveň v období pobírání starobní penze?

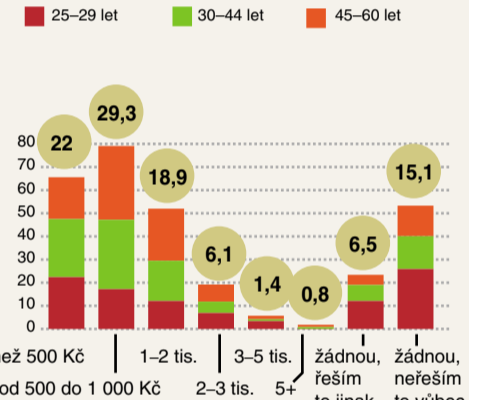
Na kolik let je rozumné mít zabezpečeny dostatečné finanční zdroje pro pokrytí snížení příjmů po odchodu do důchodu?

Jak vysokou měsíční částku budete v důchodu potřebovat pro zabezpečení své životní úrovně, nepočítáte-li inflaci?

Jakou měsíční částku si pravidelně odkládáte jako zabezpečení na období penze?

Které jsou nevhodnější nástroje pro zajištění na důchod?

Pozn.: respondenti mohli vybrat maximálně tři nástroje

Které z nich již používáte nebo máte sjednány?

Pozn.: respondenti mohli vybrat maximálně tři nástroje

Jak byste popsali/a svoji situaci, pokud jde o spoření, resp. investice na důchod?

Pozn.: odpovídalo 509 respondentů
Přímek: STEM/MARK

Na co si dát pozor, pokud chci brát státní důchod

PRAHA Stát nepřizná důchod každoročně asi sedmi procentům žadatelů. Loni to bylo 7 857 lidí. „Nejčastějším důvodem zamítnutí je nesplnění potřebného počtu odpracovaných let. Některé žádosti jsou zamítnuty také kvůli nedosažení potřebného věku pro přiznání důchodu,“ vysvětluje Jana Buraňová, mluvčí České správy sociálního zabezpečení. MF DNES přináší odpovědi na hlavní otázky, v nichž byste měli mít před žádáním o důchod jasno.

1 Má v Česku nárok na důchod každý, ať pracoval, či ne?

Žadatel musí splnit vždy dvě podmínky - počet odpracovaných let a dosažení důchodového věku. Obě hodnoty se z roku na rok zvyšují. V letošním roce jdou do penze 63letí muži a 62leté bezdětné ženy (a o něco mladší ženy s dětmi), kteří musí mít splněno aspoň 32 let pojištění. Počet povinných let pojištění se zákona postupně stoupá - zastavit se má v roce 2018 na 35 letech. Nejnižší důchod, který se dá vyměřit, je 3 210 korun měsíčně.

2 Musím všechny ty roky skutečně odpracovat?

Ne. Počítají se do nich i takzvané náhradní doby, tedy období, kdy člověk sice neodvádí pojistné, ale počítá se mu do odpracovaných let na důchod. K těm patří mateřská, rodičovská, doba péče o závislou osobu, vojenská nebo civilní služba. Ze čtyř pětin se pak započítává i doba strávená v pracovní neschopnosti, na úřadu práce (maximálně tři roky), studiem.

3 Nestačí si odsedět roky na úřadu práce a přejít do důchodu?

Do důchodu se počítají všechny měsíce a roky, kdy člověk pobíral podporu v nezaměstnanosti. A maximálně tři roky, které člověk po dosažení svých 55. narozenin stráví na úřadě práce bez podpory. Vše se ovšem započítává jen z 80 procent.

4 Počítá se do důchodu i dlouhodobé studium?

Počítá se pouze šest let studia v dospělosti (po osmnáctém roce věku), a to výhradně těm, kteří stihli studo-

vat před rokem 2010. Započítává se navíc jenom z 80 procent. Od roku 2010 se studium do počtu odpracovaných let nepočítá. Stát totiž v rámci úspor nové generaci zpřísnil podmínky pro získání nároku na starobní důchod. A dá se čekat, že utahování šroubů v tomto směru bude pokračovat.

5 Co když splňuji důchodový věk, ale nemám odpracován dostatečný počet let?

První možností je, že můžete pojistné doplatit zpětně, pokud se přihlásíte k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění. Je to však vhodné jen pro lidi, kterým chybí pro nárok na důchod rok či méně. Zpětně totiž můžete doplatit maximálně rok. Pro letošní rok to dělá 1 891 korun za měsíc. Dobrovolně lze být přihlášen a platit pojistné maximálně 15 let.

Druhou možností je, že budete dál pracovat a do důchodu půjdete, až dobu pojištění splníte.

Důchod se dá i vyčekat (tedy nemusíte mít odpracováno 32 let), ale

jednak musíte mít odpracováno alespoň 15 let, jednak se do důchodu dostanete nejdříve v 71 letech. Hraniče se přitom ze zákona posouvá: příští rok to bude v 72 letech.

6 Co je ministerský pardon pro přiznání důchodu?

Požádáte ministryni práce o odstranění tvrdosti zákona. Předloni díky tomuto důchod dostalo 64 lidí (statistika však nerozlišuje starobní a invalidní). „Posouzení příčin, proč není některá z podmínek ze závažných důvodů splněna, je ryze individuální,“ říká mluvčí ministerstva práce Petr Sulek.

7 Jak ví Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ), podle čeho mi spočítat důchod?

Česká správa sociálního zabezpečení archivuje potvrzení (evidenční listy) od zaměstnavatelů, které tam každý rok ze zákona posílají a kde uvádějí dobu a výši důchodového pojištění. Podobné informace jí posílají i živnostníci. Část dokladů o tom, že máte na důchod nárok,

a podkladů pro jeho výpočet budete muset dodat sami. Jde o doložení doby studia, vojenské nebo civilní služby, doby péče o malé děti nebo o závislou osobu, doklady o výdělečné činnosti v cizině. Někdy se také stává, že na úřadě nejsou evidenční listy od všech zaměstnavatelů (zkrachoval, zanikl). Je proto dobré si schovávat v průběhu života jejich kopie, výplatní pásky, mzdové listy, knihu docházky, pracovní a výpovědní smlouvy atd.

8 Jak zjistím, které doklady v archivu ČSSZ chybějí?

Bílá místa, která má důchodová správa ve vaší historii, se dají zjistit písemným dotazem na ČSSZ. Každý má právo na tyto informace jednou za rok. Do svých údajů u ČSSZ můžete nahlédnout také on-line prostřednictvím datové schránky. Novinkou je, že od podzimu bude každý moci nahlízet do svých dokladů u ČSSZ přes internet i bez datové schránky. Bude to fungovat podobně jako v internetovém bankovníctví: na okresní správě sociálního

zabezpečení si zájemce vyzvedne přihlašovací jméno a heslo. Lidé si tak budou moci zkontrolovat, jestli za ně zaměstnavatel důchodové pojištění úřadu odváděl a v jaké výši. Práce načerno se totiž do důchodu nezapočítává.

9 Pokud některé doklady najdu až po vyměření důchodu, mám smůlu?

Ne. Do přiznaného důchodu se doklady promítnou dodatečně a rozdíl v důchodu se dopláčí až pět let zpátky od okamžiku doložení.

10 A co lidé, kteří spořili ve druhém pilíři?

Výpočtový základ pro důchod za roky, kdy byli do pilíře přihlášení (fungoval mezi lety 2013 až 2015), se jim bude započítávat do důchodu jen ze čtyř pětin. Důvodem je, že část povinného pojistného jim v té době šla na soukromý účet, peníze tedy už dostali. V průběhu roku 2017 však mohou tyto peníze vrátit do státního systému a vyhnout se tak krácení. — Jitka Vlková